

**Univerzita Karlova v Praze
1. lékařská fakulta**

Studijní program: specializace ve zdravotnictví

Studijní obor: Adiktologie

**UNIVERZITA KARLOVA
1. lékařská fakulta**

David Hájek

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Konzumace online pornografie v souvislosti se spokojeností v partnerském vztahu: korelační studie

Consumption of online pornography in relation to the satisfaction in a partnership: correlation study

Vedoucí závěrečné práce: Mgr. Jaroslav Vacek

Praha, 2020

Prohlašuji,

že tuto bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně, že v ní řádně cituji všechny použité prameny a literaturu, a že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím s trvalým uložením elektronické verze mé práce v databázi systému meziuniverzitního projektu Theses.cz za účelem soustavné kontroly podobnosti kvalifikačních prací.

V Praze, 20.11.2020

DAVID HÁJEK

.....

Identifikační záznam:

HÁJEK, David. *Konzumace online pornografie v souvislosti se spokojeností v partnerském vztahu: korelační studie*. [Consumption of online pornography in relation to the satisfaction in a partnership: correlation study]. Praha, 2020. **Počet stran 41**. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova v Praze, 1. lékařská fakulta, Klinika adiktologie. Vedoucí závěrečné práce: Mgr. Jaroslav Vacek

Poděkování

Touto cestou bych rád poděkoval svému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Jaroslavu Vackovi za čas, trpělivost, podnětné rady a podporu. Rovněž děkuji všem anonymním respondentům, kteří si našli čas a odvahu odpovědět na intimní a soukromé otázky v mém dotazníku.

Abstrakt

Tato bakalářské práce se zabývá vztahem mezi partnerskou spokojeností a konzumací on-line pornografie. Cílem bylo poukázat na možnou vzájemnou závislost obou veličin. Výsledky byly vyvozeny na základě dat z internetového dotazníku, kam byli respondenti zařazeni samovýběrem a metodou sněhové koule. Dotazník byl sestaven z 22 uzavřených otázek, dichotomických, trichotomických a výběrových, na které odpovědělo 229 probandů. Kromě demografických údajů byly okruhy otázek rozděleny na ty, které zjišťovaly míru partnerské spokojenosti na základě ocenění partnerem, partnerskou sexualitu a vlastní míru konzumace pornografie. Výsledky ukazují prokázanou korelaci a v závěru je formulováno praktické využití pro specifické problémy v párové terapii.

Klíčová slova: pornografie, internet, závislost, korelace, kvantitativní výzkum

Abstract

This bachelor thesis takes a look at the satisfaction level of partners in an intimate relationship and the consumption of on-line pornography. The goal is to show a possible interdependence of both factors. The results were derived on the basis of data from an internet questionnaire, into which all respondents were enrolled either through self-selection or via the snowball method. The questionnaire was constructed with 22 closed end questions, dichotomous, trichotomous and selective, which were answered by 229 respondents. Aside of demographics, the fields of questioning were divided into those which observed the level of partnership satisfaction on the basis of appraisal by the partner, partnership sexuality and own level of pornography consumption. The results show a proven correlation and in the closing statement a practical use for specific problems in couples therapy is formulated.

Key words: pornography, internet, addiction, correlation, quantitative research

OBSAH

Úvod.....	7
Teoretická část.....	9
1.1 Sexuální vzrušení jako závislost.....	9
1.1.1 Definice závislosti.....	9
1.1.2 Závislost na procesech.....	11
1.1.3 Závislost na sexu.....	12
1.2 Kybersex a online pornografie.....	13
1.2.1 Definice pornografie.....	13
1.2.2 Stručná historie internetové pornografie.....	14
1.2.3 Body image.....	15
1.2.4 Kontroverze online pornografie.....	16
1.3 Co je spokojenost?.....	18
1.4 Vztahová spokojenost a pornografie.....	19
2. Část výzkumná.....	21
2.1 Cíl práce.....	21
2.2 Výzkumné otázky.....	21
2.3 Design výzkumu.....	21
2.4 Metody tvorby dat.....	21
2.5 Výzkumný soubor.....	22
2.6 Metody analýzy dat.....	22
2.7 Průběh realizace.....	23
2.8 Výstupy.....	23
2.9 Výsledky.....	24
Shrnutí.....	36
Diskuse.....	37
Seznam literatury.....	39
Seznam grafů.....	41

ÚVOD

Pohlavní pud, jakožto hnací motor pokračování rodu, je vlastní člověku stejně, jako ostatním živočichům. Lidská sexualita je omezená jen fantazií jedince, kterou byl od pradávna schopen posilovat nejprve pomocí artefaktů, později pomocí médií. Původní smysl sexu dokázalo lidstvo rozšířit o mnoho dalších rozměrů a čistě reprodukční akt povýšit na kult, který posléze našel svůj odraz v umění všech forem. Od paleolitických maleb, přes domovní výzdobu pod popelem pohřbených Pompejů z přelomu našeho letopočtu, středověké umění, až k současným formám zpracování.

Ruku v ruce s uměleckým ztvárněním se ovšem objevuje i forma pornografická. Abychom odlišili pornografii od erotického umění, je nutno ji nějak definovat, což není snadné. Neexistuje kupodivu žádná jednotící definice a pokusy o ni se často liší i v rámci jednotlivých států. Do značné míry je dána subjektivním vnímáním, tedy to, co je pro jednoho jedince uměleckým přínosem, může u druhého sloužit výhradně k vyvolání sexuální touhy. Tato druhá motivace bývá napříč všemi pokusy o definici určována jako stěžejní. Pro potřeby této práce budu považovat za pornografii „prostředek užívaný nebo vytvořený pro zvýšení sexuálního vzrušení“ (Carroll et al., 2008), přičemž nebudu rozlišovat mezi jednotlivými subžánry, ani mírou explicity zobrazovaného materiálu. Tato definice umožňuje vyloučit například lékařské příručky a atlasy.

Stejně, jako může být pornografie vítaným společníkem osamělým a handicapovaným jedincům, zpestřením partnerského soužití a průvodcem zvědavého jedince po okrajových zákoutích erotiky, může být také rozkladným faktorem lidských vztahů a předmětem uctívání, náhradním fetišem, na kterém je možné vytvořit si stejnou závislost, jako na chemických látkách. Vždy do hry vstupují lidské proměnné. Osobní charakteristika, temperament, ale i vnější proměnné – nuda, osamělost. Nejen látkové závislosti, ale i závislosti na procesech (kam závislost na pornografii spadá) vykazují stejné prvky, podle kterých je můžeme rozeznat.

Míra konzumace pornografie je nesmírně individuální stejně, jako všechny oblasti erotiky. Co je pro jednoho jedince málo za den, vystačí druhému na týdny. Do jisté míry se dá použít analogie s alkoholem. Stejně jako u něj však platí, že nadužívání vede k individuálním i sociálním problémům. V prvním případě se jedná o sexuální dysfunkce, ve druhém případě mám na mysli lidské, konkrétně partnerské vztahy. Pokud může být společná konzumace pornografie zpestřením pohlavního soužití páru, může být stejně tak i prvkem způsobujícím vzájemné rozbroje a rozpad důvěry. Bezpečný partnerský vztah je postaven právě na důvěře a společné intimitě. Jednostranné nadužívání je z principu prováděno tajně a v případě nadměrné konzumace pornografie může vést k narušení celkového partnerského soužití. Druhý z partnerů si pokládá otázky, co jeho protějšek k takové činnosti vede, jestli je chyba v něm, nebo v celkovém fungování vztahu.

Má-li tedy tento vztah fungovat, měli by být oba partneři v něm spokojeni. Míra spokojenosti do značné míry odpovídá míře štěstí. Dalo by se předpokládat, že budou-li oba partneři šťastní, neměl

by ani jeden z nich mít důvod ve zvýšené míře konzumovat pornografii. Jak ale takovou spokojenost měřit? Dá se vůbec měřit partnerské štěstí? Existují nástroje, které pro tyto účely věda má. Výzkumník má možnost se jednotlivých párů vyptávat a následná interview vyhodnotit. Může provádět longitudiální studii, kdy bude v delším časovém horizontu sledovat vybraný pár či páry, zaměří se na kvalitu jejich vztahu v průběhu času a porovná hodnoty na počátku a na konci. Nebo se pokusí oslovit co největší vzorek populace, který má k dispozici a jejich subjektivní představy o štěstí zjistit dotazníkovým šetřením. K této formě jsem se rozhodl přiklonit i já a výsledky předkládám v této práci.

1. Teoretická část

1.1 Sexuální vzrušení jako závislost

1.1.1 Definice závislosti

Závislostní chování může s trochou nadsázky lidský jedinec vykazovat prakticky vůči čemukoliv, a ani sexuální chování není v tomto směru výjimkou. Syndrom závislosti je definován jako „skupina fyziologických, behaviorálních a kognitivních fenoménů, v nichž užívání nějaké látky nebo třídy látek má u daného jedince mnohem větší přednost než jiné jednání, kterého si kdysi cenil více.“ (MKN-10: mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů : desátá revize : obsahová aktualizace k 1.1.2018, 2018). Konkrétněji je pak podle Nešpora (2018) nutný v průběhu dvanácti měsíců výskyt alespoň tří z následujících jevů:

- Bažení, neboli craving, jedná se o silnou touhu užívat látku
- Problematická kontrola užívání látky z časového hlediska, tedy od kdy do kdy, případně z hlediska množství. Zjednodušeně bychom mohli říci, že uživatel „nezná míru“
- Užívání látky s cílem snížit tělesné projevy odvykacího stavu
- Nutnost zvyšování množství látky tak, aby bylo dosahováno stejného účinku, případně při užití dosavadní velikosti dávky snížený účinek
- Zanedbávání dalších zájmů a hobby ve prospěch zneužívání látky
- Přes vědomí škodlivého vlivu na organismus pokračování v užívání

Bažení nelze zaměňovat s prostým chtěním. Abychom mohli mluvit o cravingu, musí splňovat několik podmínek. Některé z nich uvádí Nešpor (2018) jako klíčové: bažení zhoršuje sebeovládání, dochází ke zhoršení paměti a rozhodovacích schopností, během cravingu dochází k aktivaci patřičných mozkových částí, prodlužuje se reakční čas a zhoršuje postřeh. Problematickou kontrolou je myšlena neschopnost buď odhadnout dávku, nebo časové období konzumace návykové látky, případně setrvání v procesu. Pokud bychom toto vztáhli na sledování pornografie, mohli bychom říci, že uživatel prakticky nevstane od monitoru se zobrazovanou pornografií. Zimbardo (2017) dokonce píše: „Pro takové případy se vžil pojem „něco proonarovat“ – rozuměj prošvihnout něco kvůli sebeukájení při pornu.“

V mechanismu odměn, strachu, smíchu, ale i závislosti hraje zásadní roli nucleus accumbens, jádro, jež je součástí bazálních ganglií v koncovém mozku. Při sexu je v mozku uvolňován dopamin, látka ze skupiny katecholaminů, která se uplatňuje jako neurotransmiter v systému odměn. Změny navozené dopaminem jsou jedním z důvodů užívání látkových drog, ale stejně tak vedou

k vyhledávání sexuálních podnětů, přičemž je lhostejné, zda se jedná o reálnou, nebo dvourozměrnou partnerku z pornografického materiálu.

Tělesné projevy odvykacího stavu u sexuální závislosti sice nehrozí, avšak nutnost zvyšovat množství konzumace pro dosažení stejného účinku již ano. V tomto případě si uživatel vytváří toleranci vůči zobrazovanému materiálu a to, co stačilo k jeho uspokojení původně, už není natolik atraktivní, aby mu uspokojení přinášelo i nadále (Wells, 2020). Vyhledává proto neustále nové, zajímavější podněty, aby dosáhl kýženého efektu a konzumace pornografie mu přinášela vyplavování dopaminu na podobné úrovni, na jakou byl zvyklý.

To, co je obecně známo u závislostí látkových, totiž že při jejichž užívání upadá zájem o koníčky a rozvoj dalších oblastí života, se dá prohlásit i o závislosti na procesech, samozřejmě včetně závislosti na konzumaci online pornografie. Bažení po dalších sexuálních stimulech a následném vyplavování dopaminu se tady stává středobodem uživatelova života, kdy pouze tělesné limity znemožňují zkracovat časové intervaly mezi obdobím sledování pornografie.

I konzument pornografie časem zjistí, že jeho závislost má negativní dopady na jeho život. Jelikož jde o záležitost v drtivé míře, je zde především patrný sexuální útlum a neschopnost navozovat v reálném životě takovou míru vzrušení, aby mohlo dojít k uspokojivému koitu. Jde tedy o nedostatečnou schopnost erekce, zapříčiněnou tím, že reálná partnerka, bez ohledu na fakt, že subjektivně může být pro uživatele velice atraktivní, nedokáže nabídnout takové podněty, jako pornografický materiál. Kromě vjemů vizuálních je ve skutečném světě ještě k pohlavnímu aktu nutné partnerku svádět, navázat s ní dialog, vycházet vstříc jejím potřebám – nejen sexuálním – a být k ní ohleduplný, pokud se samozřejmě nejedná o koitus placený. Tato časová, emoční i intelektuální investice je však pro konzumenta příliš zdoluhavá a namáhavá ve srovnání s instantním vzrušením pornografií. V kombinaci s nedostatečnou mírou vzrušení, nesrovnatelnou se vzrušením při sledování online pornografie pak jako jediné východisko tvoří setrvání u pornografii a utvrzení se v názoru, že je tato pro konzumenta výhodnější, čímž se kruh uzavírá.

V sociální oblasti a v oblasti partnerských vztahů se kromě úpadku fyzické složky vztahu rozvíjí i degradace složky citové, narušené postupnou ztrátou důvěry partnera. Osamělé sledování pornografie bez účasti protějšku je nezdědko doprovázeno pocitem studu a provinění a vnímavý partner brzy dojde k závěru, že snížená míra intimity ve vztahu může být důsledkem erotického vybití při jiné situaci, než je společný sex.

I v případě závislosti na sexu a pornografii existuje odborná pomoc v adiktologických ambulancích, Nešpor (2018) zmiňuje skupinu Anonymní pornoholici, která je analogickou obdobou známějších Anonymních alkoholiků.

1.1.2 Závislosti na procesech

Jak je na příkladu abúzu pornografie uvedeno, výše popsaná charakteristika sice platí pro závislosti látkové, tedy takové, kdy je zneužívaným prostředkem hmatatelná, fyzikální látka, avšak platí i pro závislosti behaviorální, závislosti na procesech, kdy je předmětem závislosti nějaká činnost. Tuto analogii použil dle Blinky (2015) poprvé Aviel Goodman v roce 1993. Ať už se jedná o workoholismus, závislost na hraní PC her (gaming), na budování tělesné konstrukce a další, nejedná se o látky ve smyslu MKN-10. Vondráčková & Vacek (2015) upozorňují na možný společný genetický základ látkových a nelátkových závislostí na základě studií dvojčat a molekulárních genetických studií.

V MKN-10 se se specializovanou procesní závislostí nesetkáme a co se hypertrofované sexuální touhy týká, nabízí nám pouze Dg. F52.7, nadměrné sexuální nutkání, které u mužů nazýváme satyrismem, u žen nymfomanií. Pokud bychom však chtěli toto nutkání dát do spojení s nadměrnou konzumací online pornografie, museli bychom napřed určit, zda je důsledkem nutkání impulzivního, tedy s cílem navození příjemného prožitku, nebo obsedantně kompulzivního, tedy s cílem dosažení úlevy od nepříjemného stavu (stresu, úzkosti atd.). Kompulzivní sexuální chování třídí Coleman (1992) do sedmi podskupin, ve kterých kromě kompulzivního užívání sexuálních materiálů, masturbace či vyhledávání sexuálních partnerů najdeme i kompulzivní užívání internetu k sexuálním účelům.

Ani americký Diagnostický a statistický manuál mentálních poruch (DSM 5) specifickou formu závislosti na pornografii neuvádí, přestože Blinka (2015) upozorňuje, že Kafka (2010) navrhoval kritéria pro její zařazení. Pacient by musel být po dobu nejméně šesti měsíců ovládán nutkavými, opakovanými, intenzivními sexuálními fantaziemi a zároveň by musel dostát třem a více z následujících podmínek: čas, strávený sexuálními fantaziemi a aktivitami opakovaně narušuje vykonávání činností, cílů a povinností, opakovaný únik k sexuálním fantaziím jako odpověď na dysforické emoční stavy, opakovaný únik k sexuálním fantaziím jako odpověď na stresující životní události, opakované, neúspěšné pokusy ovládnout či utlumit nutkavé sexuální fantazie a konání a opakované provozování sexuálních aktivit i přes riziko fyzického, či psychického ublížení sobě či ostatním.

Alter (2018) upozorňuje, že zneužívání online pornografie není výsadou jedinců se slabou vůlí, naopak: „Rozpor mezi chováním na veřejnosti a v soukromí popírá mýtus, že se nedokážeme zbavit zlovyků, protože nám chybí silná vůle. Pravdou je, že právě lidé, kteří jsou nuceni uplatňovat sílu vůle, uklouznou jako první. Ti, kteří se pokušení vyhýbají, si obvykle vedou mnohem lépe.“

1.1.3 Závislost na sexu

Závislost na sexu má mnoho podob a byla tady dávno před tím, než se objevila pornografie digitální a internetová.

Podle Goodmana (1993) můžeme mluvit o závislosti na sexu tehdy, pokud je splněno alespoň pět bodů z následujících devíti:

1. Častá sexuální aktivita případně činnost, která je přípravou na ni
2. Častá sexuální aktivita ve větší míře a/nebo po delší dobu, než bylo zamýšleno
3. Opakované úsilí o snížení, nebo pozastavení sexuální činnosti
4. Neúměrně velké množství času věnované sexuální činnosti, přípravou na ni, nebo zotavování se z ní
5. Vyvíjení sexuálních aktivit místo plnění pracovních, domácích a sociálních povinností
6. Zřeknutí se, nebo redukce pracovních, společenských a volnočasových aktivit v důsledku sexuálních aktivit
7. Pokračování v sexuálních aktivitách, přestože si je jedinec vědom setrvalých, případně opakujících se sociálních, finančních či psychologických problémů v jejich důsledku
8. K dosažení požadovaného účinku je nutné zvýšit hustotu a /nebo frekvenci sexuální činnosti
9. Neklid či podrážděnost při nemožnosti vyvíjet sexuální aktivitu

Sexuální aktivitou je míněn i sexting. Dnes jím myslíme výměnu sexuálně explicitních materiálů, jichž je odesílatel autorem a v případě obrazového materiálu i předlohou. S trochou nadsázky ovšem můžeme říci, že v minulých dobách bychom za jistou formu sextingu mohli považovat i písemnou korespondenci, která nezdědka sváděla páry k výměně erotických zpráv a fotografií.

V této době zůstávala pornografie v analogové podobě. Abychom však mohli mluvit o závislosti, je i zde nutné, aby ji charakterizovaly výše uvedené body. Hypersexualita sama o sobě ještě žádné znaky závislosti vykazovat nemusí a pacienta může spíše obtěžovat. Muži i ženy si pak na nadměrné nutkání stěžují, ale samotné chtění není příznakem závislosti. Podstatné je v tomto případě bažení neboli craving, které mohou vyvolat zevní i vnitřní spouštěče (samota, stres, nuda) a který vede ke snížení sebekontroly a sebeovládání (Nešpor, 2018).

Pokud bychom toto vztáhli na sexting, můžeme se dostat až ke specializovaným aplikacím, které umožňují navázat erotický kontakt s libovolným partnerem v okolí, přičemž k tomu využívá síť GPS. Nejznámějším zástupcem je v této kategorii zřejmě Tinder. Pouhým fyzickým zhodnocením protějšku dostává uživatel možnost projevit o něj zájem, případně jej odmítnout posunutím jeho fotografie doleva/doprava. Při vzájemné shodě pak nic nebrání nejen sextingu, ale s ohledem na zmíněné využití souřadnic GPS, pomocí kterých aplikace zobrazuje fyzicky dostupné kontakty v okolí, ani osobnímu setkání za výlučně sexuálním účelem.

Jednoduchost, s jakou je zde možné nalézt sexuální protějšek, je jedním z faktorů obliby aplikace a také možným důvodem vybudování závislosti na této formě sexuálního chování. Bez potřeby jakékoli citové a hmotné investice je možné vybudovat desítky sexuálních vztahů na různé úrovni intimity, takže dlouhodobý vztah a společné budování párových hodnot s jediným protějškem přestává být pro uživatele atraktivní. Kromě závislostního potenciálu zde pochopitelně stále existuje hrozba pohlavní nákazy, zvyšovaná tím, že v online pornografii nebývá rozhodně zvykem používání ochranných pomůcek. Při sledování pornografických klipů lze snadno zjistit, že zobrazení kondomu při souloži je velice vzácnou výjimkou. Mohu pouze spekulovat, že s ohledem na detailní znázornění ejakulace by zřejmě bylo jeho užití v rámci snímku kontraproduktivní.

Pod online pornografií kromě samotného sledování klipů a navazování ryze sexuálních vztahů spadá i vyhledávání placených společnic a nákup sexuálních pomůcek. Tyto kategorie už si však zaslouží samostatnou kapitolu a svým pojetím přesahují rámec této práce.

Pokud zůstaneme u hlavního tématu, tedy závislosti na konzumaci online pornografie, dají se i tady nalézt společné body se závislostmi látkovými.

1.2 Kybersex a online pornografie

1.2.1 Definice pornografie

Abych mohl stanovit rámec, ve kterém se budu ve své práci pohybovat, je nutné napřed definovat, co se vlastně pod pojmem „pornografie“ myslí.

„Ve výzkumných studiích bývaly použity různé definice a žánry pornografie, což komplikuje koherentní syntézu klíčových poznatků“ (Manning, 2006). Ne každé zobrazení pohlavního aktu, případně primárních pohlavních znaků nemusí být definováno jako pornografie, v případě muže dokonce ani při vyobrazení erigovaného penisu. Je mnoho děl nesporné umělecké kvality (např. nová dánská filmová vlna v čele s Larsem von Trierem), které využívají explicitní vyobrazení sexuálního styku a pohlavních orgánů k umělecké výpovědi. Snaha o zachycení obnaženého lidského těla a zobrazení sexuálních poloh je z historického hlediska dlouhodobě oblíbený námět, sahající od starověkých Pompejí po současnost. Dá se říci, že každé médium, každý nosič byl dříve či později využit ke sdílení erotického, potažmo pornografického obsahu. Knihy, obrazy, fotografie, filmový pás, digitální média, internet – tam všude erotika pronikla. Ne ovšem vždy s primárním účelem vyvolat sexuální touhu.

Spitzer (2016) uvádí vyjádření Spolkového soudního dvora v Německu, který pornografii definuje takto: Za pornografické lze považovat takové zobrazení, jež sexuální děje posouvá do

popředí hrubě vtíravým, dryáčnickým způsobem s vynecháním všech ostatních lidských vztahů a jehož celková tendence je výhradně nebo převážně zaměřena na smyslný zájem o sexuální záležitosti.

V uspokojování lidských sexuálních potřeb hrají nezanedbatelnou roli technologie, jejichž překotný vývoj přináší čím dál realističtější audiovizuální vjemy. Samotný proces zůstává stejný, mění se forma, nikoliv cíl.

V době před nástupem internetu byla pornografie dostupná v psané, obrazové, knižní a filmové podobě. Teprve s příchodem celosvětové sítě však můžeme mluvit o téměř dokonalé anonymitě a s tím spojenými specifiky internetové pornografie.

1.2.2 Stručná historie internetové pornografie

Abychom mohli pochopit, jaká specifika vnáší online pornografie do partnerského soužití, je nutné podívat se na některé historické souvislosti.

V dobách před internetem bylo především nutné vyvinout k obstarání pornografie určitou aktivitu, neboť se jednalo o fyzické nosiče – papír, filmový materiál, videokazety, DVD. Konzument byl proto nucen tyto materiály si rovněž fyzicky obstarat, případně si zajít do specializovaného kina či projekční kabiny. Tím ovšem dával v sázku svou anonymitu, což je u tak choulostivé oblasti pochopitelně zcela zásadní problém, zvláště pokud se jedná o parafilika.

V roce 1990 vytvořil Brit Tim Berners-Lee, toho času působící ve švýcarském CERNu, první webový server. A od roku 1994 můžeme mluvit o masovém celosvětovém rozvoji internetu s 55 miliony uživatelů v roce 1996. Ruku v ruce s rozvojem internetu se rozvíjel i hardware, platformy, na kterých se dá internetový obsah sledovat. Kromě domácích počítačů byly v tomto ohledu průkopníky mobilní telefony. O masovém rozšíření online pornografie se však v té době ještě zdaleka nedalo hovořit z důvodu nízkého rozlišení displeje a kriticky nízké přenosové rychlosti. První pokusy na černobílých displejích mobilních telefonů pod protokolem WAP, vytvořené pomocí ASCII grafiky tak byly spíše roztomile úsměvné, než navozující sexuální vzrušení. Touto dobou se plně rozvíjí sexting, tedy výměna erotického obsahu mezi dvěma jedinci. Zatím nikoliv v obrazové, nýbrž pouze v textové formě. Další technologický rozvoj, změna pomalého vytáčeného připojení za pevné, výkonná počítačová grafika a řádové zvýšení přenosové rychlosti vedly v důsledku k překotnému rozvoji pornografického obsahu na netu a přesouvání tohoto materiálu z fyzických nosičů na síť. Začaly vznikat specializované servery, z nichž k nejznámějším patří Pornhub a Redtube.

Cooper (1998) zavádí ve své práci pojem „Triple-A“ – Access, Affordability a Anonymity, tedy snadný přístup, cenovou dostupnost a anonymitu, tři klíčové výrazy, které podle něj dávají internetu jeho moc a sílu.

Zimbardo (2017) uvádí, že v novém tisíciletí zaznamenal online pornografický průmysl skutečný boom. Pokud budeme hledat aktuální zdroje o rozšíření internetové pornografie, dostaneme se k velice široké škále 4 – 30%.

Wright (2013) nicméně uvádí, že 32% mužských respondentů na otázku, zda mezi lety 1987-1997 poslední rok viděli pornografické dílo, odpověděli kladně, přičemž v následujícím období mezi roky 1998 a 2010 jich bylo 34% a tedy nárůst jen o dva procentní body. První období je přitom v éře před internetem. Autor z toho vyvozuje, že míra konzumace pornografie je stálá bez ohledu na formu.

Současné trendy ukazují odklon od bytí těch nejjednodušších příběhů a nárůst jednoduchých, několikaminutových klipů prakticky beze slov, které rezignují na dějovou linii a soustředí se výlučně na detailní zobrazení samotné kopulace. Zásadním negativem je v těchto případech absence souvislostí, tedy okolností, které k sexuální aktivitě vedly. Pro sexuálně nezkušeného diváka tak klip navozuje dojem, že k sexu může dojít spontánně a beze slov a nikoliv že se jedná o dlouhodobější interakci lidských jedinců, zahrnující dvoření, rozhovory, intimní doteky a v drtivé většině případů dlouhodobou časovou investici. Zhruba na přelomu tisíciletí byly hlavním zdrojem pornografie nosiče DVD, které velmi často obsahovaly celovečerní filmy s příběhovou náplní, která byla sice nesmírně primitivní, ale dalo se hovořit alespoň o nějaké symbolické filmařské rovině.

S příchodem rozvinuté technologie, umožňující díky cenové dostupnosti rozšíření napříč populací, se tak v podstatě každý dospělý jedinec může stát pornohercem, aniž by byl nucen uzavírat smlouvu s výrobním studiem. Konzumenti pornografie se navíc stále častěji soustředí na amatérské pornografické klipy spíše, než na přeprodukováná celovečerní díla, která postupně přišla o schopnost konkurovat. Výrobní náklady amatérského klipu se počítají v řádu tisícikorun – k pořízení stačí jen mobilní telefon střední kvality.

Jakmile došlo k propojení dvou technologických vymožeností – vývoj cenově dostupných digitálních přístrojů a rychlého internetového připojení – byl logickým vyústěním vznik specializovaných serverů, kam by mohli amatéři nahrávat své vlastní klipy. V našich podmínkách je zřejmě nejznámějším takovýmto serverem amatéři.cz, založený na vztahu poptávka/nabídka. Jednotlivé klipy zde mají i hodnocení, známé z profesionálních serverů a tím uživatelé na obou stranách povzbuzují k většímu počtu sdílení, větší profesionalitě, většímu množství času, strávenému na serveru a věnovanému hledání pornografického klipu na míru.

1.2.3 Body image

Pod pojmem „body image“ je myšleno vnímání těla, jeho estetiku a emoce s tím spojené. Představa o tělesné kráse se historicky mění a tyto tendence mají svůj odraz pochopitelně i v pornografii, která je na tělesnosti založena.

Jak uvádím výše, trendem posledních let je pozvolný ústup od stylizované produkce velkých společností k amatérské tvorbě domácích pornografických klipů. Konzument tak má v masovějším měřítku, které přináší internet, konfrontovat svoje vlastní tělo s jedinci sobě rovnými a snadněji se vžít do jednorázové sexuální zkušenosti s „holkou odvedle“. V pozitivním smyslu je zde rozvíjena realistická představa nejen o vlastním těle, ale i o jeho výkonech a limitech. Protože je

pornografie v prakticky celém spektru dostupná kdykoliv online na pár kliknutí myši, má tento aspekt zcela jistě příznivý vliv na představu mladých lidí bez sexuálních zkušeností o skutečném koitu a tělesných proporcích. Nejedná se pouze o chlapce, ale i o dívky, přestože genderové role zde přinášejí rozdíly. U chlapců se tak může projevit frustrace vyplývající z faktu, že jsou konfrontováni s nadměrně vyvinutými muži, jejichž sexuální schopnosti jsou prakticky časově nelimitované. „Z pěti set náctiletých, kteří se účastnili výzkumu Institutu pro výzkum veřejného mínění (IPPR), si dva ze tří chlapců a tři ze čtyř dívek myslí, že porno je příčinou nereálného přístupu k sexu. Dvě třetiny chlapců a děvčat se domnívá, že porno hrubě zkresluje představy mladých lidí o sexualitě a vztazích. A co může být výmluvnější než názor 77% chlapců a 83% dívek, že pro děti a mládež je až příliš jednoduché se náhodně dostat k pornografii na internetu“ (Zimbardo, 2017).

Velkým problémem je v této souvislosti i přístup mladých chlapců bez sexuální zkušenosti k opačnému pohlaví (budu se zde pohybovat na poli pornografického mainstreamu, bez odboček k subžánrům, gay a trans pornu a marginálním tématům). Tím, že jsou v pornografických klipech ženy zobrazeny jako osoby svolné k souloži bez nutnosti dialogu s nimi, bez dvoření a namlouvání, vzbuzují dojem, že jsou jednak snadno k mání a za druhé bez protestu souhlasící se všemi sexuálními praktikami, které muž navrhne. V konečném důsledku tak působí pouze jako živá masturbační pomůcka bez citu a vlastních erotických a sexuálních potřeb. Výsledkem je velice zkreslené vnímání, kdy si mladý muž, uvyklý na podobný průběh, bude chtít tyto scénáře realizovat ve vlastním milostném životě.

Na druhou stranu dívky zase získávají představu, že by měly být v sexu ony ty iniciativní, přebírat kontrolu během předehry a být partnerovi jakkoliv k dispozici, což samozřejmě přináší stresující situace a pocity vlastní devalvace

Podle Zimbarda (2017) mají téměř všichni mužští pornoherci extrémně velké přirození a jsou speciálně vybíráni s ohledem na jeho velikost a rovněž s ohledem na sexuální výdrž během kopulace. Co už není zobrazeno je zákulisí celého natáčení, kde dochází nezřídka na stimulující prostředky nehledě na fakt, že pornografický klip je snímám v zásadě stejně, jako jakýkoliv jiný filmový materiál, a tudíž se uplatňuje i střih. Scéna, která vypadá jako vystavěná a natočená na jeden záběr se tak skládá z celodenního natáčení, mnoha pokusů, zabírání různých úhlů a výsledný dojem je pouze dokladem o řemeslné filmařské zručnosti, nikoli sexuální výkonnosti hereckých představitelů.

1.2.4 Kontroverze online pornografie

Sama o sobě je pornografie – ať už online, nebo off-line – neutrální. Pořád jde pouze o explicitní zachycení pohlavních aktivit. Můžeme k ní přistupovat jako k terapeutickému prostředku pro jedince, jejichž sexuální zaměření by v běžném životě nenalezlo u okolí pochopení, případně by jeho naplnění na fyzické úrovni vedlo k delikventnímu jednání. Konkrétním příkladem by mohla být pomocí CGI vytvořená dětská pornografie, ovšem etické a právní důsledky by obsáhly mnohem delší debatu, než umožňuje rozsah této práce, kterou navíc svým pojetím přesahuje.

Nezastupitelnou roli hraje také u jedinců handicapovaných, seniorů a samozřejmě u osob bez stálého partnera. Na druhou stranu její dostupnost a pestrost mohou vést k nerealistickým očekáváním u adolescentů bez předchozí milostné zkušenosti, u kterých hrozí, že si na základě sledovaného vytvoří sexuální scénář, na jehož dodržování budou lpět i ve fyzickém světě a zákonitě dojde ke zklamání a případně bludnému kruhu sexuální dysfunkce. Anonymita online pornografie může vést podle Blinky (2015) k problematickému chování ze tří důvodů:

- Dříve nepředstavitelná možnost projevit své veškeré potlačované sexuální touhy
- Neúměrně dlouhé časové období, věnované hledání co nejkonkrétnějšího zobrazení požadovaného obsahu, což vede k podstatnému bodu této práce a tím je
- Možnost narušení partnerské sexuality o převedení sexuálního zájmu směrem k online pornografii

V souvislosti s posledním bodem bych rád navázal na shora uvedený trend k amatérskému provedení erotických klipů. V okamžiku, kdy se pornohercem, případně pornoherečkou může stát skutečně každý, je únik do světa pornografie na úkor partnerské intimity a sexuality mnohem snazší a přirozenější. Odpadá dřívější nutnost konfrontovat vlastní body image s idealizovanou představou nákladných pornografických produkcí dřívějších let.

V případě dlouhodobé fixace na online pornografii hrozí přesycení, které je analogické zvyšování dávky u látkových závislostí.

Online pornografie se vyznačuje mimo jiné tím, co je známo i z jiných internetových portálů a tím je video on demand, tedy video na požádání. Je tím myšlena vlastní skladba vizuálního materiálu, ať se jedná o dokumentární pořady, nebo erotický obsah. V minulosti nebylo možno měnit v reálném čase zobrazený materiál, neboť se jednalo i fixní prvky: pokud si zájemce koupil pornografický časopis, případně navštívil pornokino, nemohl sám od sebe zobrazované ovlivnit. To, co by se mohlo zdát nevýhodou, se však ukazuje jako velmi dobrá obrana proti zahlcení mozku přemírou vjemů. U videa on demand (VOD) může konzument určit, co mu přinese největší míru vzrušení. Tam, kde by si dříve vystačil s pouhým vyobrazením kopulačního aktu, může nyní při vyšší četnosti sledování online pornografie dojít k určité otupělosti a návyku na danou míru vzrušení.

Zde dochází k potřebě zvýšit hladinu uvolňovaného dopaminu tím, že bude konzument hledat extrémnější polohy, ovšem v reálném životě nenalezne dostatečně atraktivní partnerku. Zimbardo (2017) upozorňuje, že pokud vycvičíme mozek sexuální stimulací výhradně tvrdého porna, nedokáže v nás skutečná partnerka vyvolat to, co by v nás vyvolala, kdybychom daný materiál nesledovali. Uživatel se tak dostává do situace, kdy pouze extrémnější forma sexuálního obsahu (což může znamenat případně i násilný obsah, případně takový, který zobrazuje praktiky, kterým by se konzument reálně nevěnoval, například homosexuální) dokáže navodit vzrušení, aktivaci centra odměn a přísun dopaminu. Přírodním důsledkem je pak neschopnost dosáhnout erekce běžným,

fyziologickým způsobem. Doidge (2012) uvádí, že „když se tvůrci pornografie chvástají, že jen rozšiřují hranice, když předkládají nová, tvrdší témata, zapomínají dodat, že jim nic jiného nezbyvá, protože jejich zákazníci si na dosavadní filmy vypěstovali toleranci“.

Barnes (2017) zmiňuje, že myšlenku, že pornografie může sloužit jako nárazník proti nevhodným a antisociálním sexuálním podnětům, podporuje model sexuální komunikace (SCM). SCM podle něj naznačuje, že pornografie je přirozeným důsledkem lidské sexuality a je v podstatě neškodná. Z tohoto pohledu je pornografie pouze moderní verzí sexuálního projevu, stejně jako staré erotické malby a sexuální relikvie minulosti byly uměleckými projevy sexuality v těchto časech.

Zastánci SCM věří, že průměrný člověk má schopnost rozpoznat pornografický materiál jako fiktivní a přehnané formy sexuálního chování. Kromě toho SCM navrhuje, aby pornografie sloužila jako bezpečný prostor pro výzkum citlivějších, případně tabuizovaných témat. Celkově lze říci, že nejen SCM zaujímá pohled na pornografii jako neškodnou záležitost, ale také naznačuje, že pornografie by mohla sloužit jako náhrada za sexuálně neakceptovatelné chování v reálném světě.

Zde je nutné zmínit především otázku násilí. Existuje nespočet studií, které dávají do přímé úměry zvýšenou konzumaci online pornografie a rozvoj sklonů k sexuálnímu násilí vůči ženám a takřka stejný nepřehledný počet studií, které toto resumé vyvrací. Spitzer (2016) nepřímou naznačuje, že za druhými zmiňovanými by mohly stát pornografické lobby, pro které je pornografická produkce zdrojem nemalých příjmů: „Pornografie pronikla do společenského mainstreamu. Současně jsou zobrazení stále explicitnější s jasnou tendencí k sexuálnímu násilí, ponižujícímu člověka. A stejně jako u jiných forem násilí ti, kdo na něm vydělávají popírají, že by mohlo mít negativní dopady.“ Naopak odmítavě se vyjadřuje Zimbardo (2017), který uvádí případ matky, která se obrátila na sexuologa s tím, že její patnáctiletý syn propadl sledování pornografie a rodičům se svěřil, že je kvůli zvyšování stimulace za účelem dosažení stejného účinku nucen vyhledávat extrémnější obsah, včetně násilného. Autor upozorňuje, že rada byla vysoce neprofesionální a nebrala vůbec zřetel na chlapcovy původní záměry. „Ani slovo o tom, jak porno ovlivňuje sexuální vkus, ani slovo o tom, že další sledování jen podněcuje hledání dalších, nových podnětů. Nikdo se jejího syna nezeptal, na co se původně začal dívat. Možná by pro něj bylo řešením přestat na čas sledovat porno a ukájet se u něj a sledovat, zda po restartu mozku jeho příznaky přetrvávají.“ (Zimbardo, 2017).

1.3 Co je to spokojenost?

Jedním z klíčových pojmů této práce je „spokojenost“, zdánlivě srozumitelný termín, který se ale při snaze o bližší specifikaci vzpírá jednotnému definování. Abychom pochopili, jak pornografie ovlivňuje spokojenost se vztahy, je důležité definovat. Bezpečné vztahy vyžadují uznání závazku, důvěru, vzájemnou závislost a spokojenost. Tu například Schwartz a Strack (1999) definují

jako „subjektivní součást pocitu štěstí“, což je pro potřeby práce naprosto vyhovující. V pocitu štěstí se odráží afektivní i kognitivní složka. Spokojenost se vztahy je definována jako subjektivní hodnocení pozitivních pocitů vůči romantickému vztahu a partnerovi (Rusbult & Buunk, 1993). V historických dobách se prováděly studie spokojenosti se zaměřením na heterosexuální manželské páry (manželská spokojenost). V dnešní době je důležité si uvědomit, že vztahy jsou různorodé a mohou zahrnovat jednotlivce, kteří žijí odděleně, jedince žijící v homosexuálních vztazích, případně v jiných netradičních vztazích. Pokud však budeme ke spokojenosti přistupovat jako k výlučně subjektivnímu stavu, vyvstává otázka, zda je možné měřit ji vědeckými metodami tak, aby výsledky byly dostatečně validní. Jelikož se jedná o spokojenost vztahovou, konkrétně párovou, je potřeba definovat oblasti, které mohou poskytnout co nejrelevantnější výpověď.

Půjde zde tedy jednak o self-esteem pojetí, to, jak mne partner vnímá a jak mne nechává podílet se na svých aktivitách, zda mne kontakt s ní/-m naplňuje pocitem štěstí, nebo je mi naopak nepříjemný a podstatnou složkou je aspekt fyzický a sexuální shoda. Případný sexuální nesoulad má potenciál devastovat vztahy, které jsou jinak založeny na srdečné náklonnosti, oddanosti a hlubokém citu.

Pokud budeme chtít výsledky studie kvantifikovat, je nutné slovní odpovědi patřičným způsobem numericky ohodnotit tak, abychom s výslednou číselnou podobou mohli dále pracovat.

1.4 Vztahová spokojenost a pornografie

Abychom mohli pochopit, jak může pornografie vztahovou spokojenost ovlivňovat, bude potřeba nejprve tuto spokojenost definovat.

S rozšiřujícím se počtem studií se ukazuje, že dopady sledování pornografie na milostný život a partnerské vztahy nemusí být tak jednoznačný, jak vyvozovaly některé rané výzkumy v této oblasti. Například Kenrick, Gutierrez, & Goldberg (1989) vybídli své respondenty z řad vysokoškoláků k hodnocení průměrného fotografického aktu v návaznosti na zhlédnutí buď abstraktního umění, nebo sexuálně explicitních materiálů z populárních erotických časopisů. Fotografie byla hodnocena jako méně atraktivní ve druhém případě bez ohledu na to, zda odpovídal muž, či žena. Obdobně Weaver, Masland a Zillmann (2016) poukazují na snížené vnímání estetické hodnoty partnerek probandy z řad mladých mužů, poté, co jim byly ukázány materiály s výrazně atraktivními ženami.

Na druhou stranu kvantitativní studie z roku 2011, založená na dotazníkové anketě „Cybersex and Romance Survey“, kterou uspořádal dámský společenský časopis ELLE ve spolupráci s webem msnbc.com v roce 2004, poukazuje na to, že valná většina respondentů z řad

obou pohlaví díky online sexuálním aktivitám přiznávala větší otevřenost novým věcem a snadnější komunikaci o vlastních sexuálních přáních (Grov, Gillespie, Royce, & Lever, 2011).

S příchodem internetu došlo k nebývalému rozvoji pornografického průmyslu a společně s tímto fenoménem i potřeba aktualizovat a revidovat předpoklady a filosofické pohledy z období před internetem tak, aby téma pornografie bylo diskutováno komplexně (Manning, 2006).

V české knižní literatuře se téma online závislostí příliš nevyskytuje a co se týče online pornografie, je závislost na ní zpracována výhradně jako součást širšího publikačního celku. Východiska tak nejlíp poskytuje Blinka (2015). Téma online pornografie je zde sice zpracováno pouze velmi rámcově a obecně, avšak Blinka (2015) uvádí výzkumné nástroje, které je možné použít k samostatné práci, v první řadě screeningový test SAST-R 2.0 (Sexual Addiction Screening Test). Ševčíková (2014) popisuje oproti tomu pouze rizika nezáměrné a záměrné expozice pornografického online materiálu dětem a mladistvým, bez specifického zaměření na závislostní chování.

Spitzer (2016) se rovněž nesoustředí pouze na internetovou pornografii, zahrnuje ji do své knihy jako jednu z kapitol. Z mého pohledu jsou jeho názory v některých směrech kontroverzní, neboť už ve své prvotině s názvem „Digitální demence“ internet dle mého názoru příliš demonizuje: „Dodnes skutečně neexistuje žádná nezávislá studie, která by nepochybně dokazovala, že pouhým zavedením počítačů a monitorů do tříd se učení stává efektivnějším,“ (Spitzer, 2014). Samotná neexistence takové studie nemůže být důkazem toho, že se tvrzení nezakládá na pravdě. V závěru kapitoly „Kybersex“ píše, že „konzum pornografie v posledních dvou desetiletích výrazně zesílil, což zvyšuje pravděpodobnost extrémních a potenciálně zdravotně škodlivých variant sexuálního chování. Přitom se ukazuje, že na postupu je zejména zobrazování sexuálního násilí, většinou vůči ženám.“ (Spitzer, 2016). Zde nijak nerozebírá směr, kterým by mohla pornografie škodit zdraví a tezi o postupu zobrazování sexuálního násilí nedokládá žádnými hodnověrnými zdroji, ani studiemi.

Oproti tomu Barnes (2017) uvádí, že představa, že konzumace pornografie může vést k sexuálnímu násilí je kontroverzní, protože je obtížné izolovat kauzální vazby mezi použitím pornografie a sexuálním násilným chováním. Teoreticky mohou jednotlivci získávat maladaptivní chování prostřednictvím učení pozorováním. V souvislosti s pornografií teorie sociálního učení říká, že pornografie může ovlivnit postoje, přesvědčení a chování, neboť poskytuje modely rolí a scénářů, ve kterých jsou jisté typy chování normalizované.

Z překladové literatury bych jako vhodný inspirační zdroj uvedl Zimbarda (2017), který i přes jistou kontroverzi projevuje snahu o nalezení východiska pro aktualizaci genderových rolí v současné společnosti.

2. Část výzkumná

Jako téma své bakalářské práce jsem zvolil vztah konzumace online pornografie a spokojenosti v partnerském svazku. Obecně lze říci, že problematika není doposud v českém jazyce zpracována v takové míře, jako je tomu u zahraničních kolegů v anglosaské literatuře, kteří ovšem vycházejí z mírně rozdílných proměnných, daných národními specifiky.

2.1 Cíl práce

Cílem studie je zjistit, zda existuje vztah mezi mírou partnerské spokojenosti a sledováním online pornografie, zda je tento vztah ovlivněn sociodemografickými charakteristikami a pokud ano, jak. Téma se mi postupně vyprofilovalo z mého zájmu o behaviorální závislosti, především ve virtuálním prostředí. Přestože jsem se zpočátku zaměřil na online gaming a sociální sítě, zjistil jsem, že je tady oblast skrytější a mnohem intimnější. Tím mám na mysli právě online pornografii.

2.2 Výzkumné otázky

Otázka první: Koreluje míra spokojenosti ve vztahu s mírou konzumace online pornografie?

Otázka druhá: Má pohlaví jako proměnná vliv na míru konzumace online pornografie ve vztahu?

Otázka třetí: Má velikost obce jako proměnná vliv na míru konzumace online pornografie?

2.3 Design výzkumu

Výzkum je postaven na kvantitativné metodě, dotazníkovou formou sběru dat. Vycházel jsem z původních prací Blinky (2015), Zimbarda (2017) a Sýkorové (2017) a jednotlivého postulátu všech zmíněných autorů, který jsem se snažil vlastním výzkumem potvrdit, nebo rozporovat. Zatímco jiné práce se soustředí na užívání pornografie partnerem, vychází má práce z fokusu na vlastní osobu respondenta ve vztahu k jeho partnerské spokojenosti a vlastní míře konzumace online pornografie.

2.4 Metody tvorby dat

Výzkum jsem se rozhodl pojmout kvantitativně, neboť podstatou je sběr a následné vyhodnocování dat. Sběr jsem prováděl dotazníkovou formou přes portál survio.com. Doba trvání sběru dat byla od 1. do 10. května 2019, tedy po dobu deseti dnů včetně. Odkaz k dotazníku jsem sdílel na veřejné sociální síti, konkrétně na Facebooku. Z celkového počtu 368 návštěv jich dotazník vyplnilo 229 a celková úspěšnost vyplnění tak činí 62,2%. Dotazník se skládá z 22 uzavřených otázek, dichotomických, trichotomických a výběrových.

Probandy jsem rozřadil podle pohlaví, věku a velikosti místa bydliště. Následně jsem se dotazoval na délku jejich vztahu, podmínkou bylo jeho minimální šestiměsíční trvání. Usoudil jsem, že kratší doba by mohla ovlivnit výsledky tím, že se v počáteční fázi vztahu projevuje zamilovanost, ovlivňující často kritické hodnocení partnera a vztahu a jejíž projevy je možné rozvíjet, ale obtížně potlačovat (Surti, Langeslag, & Hayward, 2019).

Jako následující faktor jsem se dotazoval na formu soužití. Vycházel jsem z předpokladu, že respondenti v odděleně žijících párech mají sníženou možnost spontánních sexuálních partnerských aktivit, což při aktivaci vhodných spouštěčů (nuda, intoxikace, pohlavní vzrušení, úzkost, frustrace atd.) ovlivní prožívání sexuality a míru partnerské spokojenosti.

Následující dva dotazy zjišťovaly ocenění respondenta partnerem a míru jeho přijetí, aby byla zřejmá míra výhrad partnera a dala se vyvodit hodnota jeho přijetí na nikoliv sexuální, ale obecné lidské rovině. Sem spadá rovněž dotaz, v jaké míře partner zahrnuje respondenta do svých rozhodnutí. Sexualitou se zabýval následující okruh otázek, kdy jsem za relevantní za hodnotu spokojenosti uvažoval to, zda je vůbec konverzace o společném sexuálním životě respondentovi příjemná, zda partner jeho sexuálním potřebám rozumí a zda je schopný je uspokojit, tedy je-li jeho pochopení realizováno na teoretické i praktické. Tyto soubory dotazů považuji za klíčové pro určení míry vztahové spokojenosti

Další otázky už se věnují samotné konzumaci pornografie, době, po kterou se jí proband věnuje v čase, zda je tato forma aktivity upřednostňována před partnerem, zda ji provází pocit viny a zda ji respondent považuje za jistou formu útěku před problémy. Cílem bylo zjistit, zda je v daném případě konzumace pornografie naplněn její účel, nebo zda se jedná o škodlivé užívání.

2.5 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor tvoří $n = 229$ respondentů. Jako metodu jsem použil sebevýběr a metodu sněhové koule, kdy jednotlivým prvkem byl partnerský vztah o minimální délce šesti měsíců. Kromě obecných, sociodemografických otázek se druhá část dotazníku věnuje konzumaci online pornografie. V této části jsem vylimoval 86 respondentů, kteří odpověděli, že online pornografii nekonsumují a nadále jsem tedy pracoval se souborem $n = 143$ respondentů.

2.6 Metody analýzy dat

K vyhodnocení sesbíraných dat jsem využil statistické nástroje kancelářského softwaru Excel. Pro potřeby analýzy bylo potřeba slovní odpovědi převést do číselné podoby. Postupoval jsem tak, že čím subjektivně pozitivněji laděná odpověď, tím vyšší číselné ohodnocení. Pracoval jsem s celými čísly, počínaje jedničkou, horní hranice byla dána počtem odpovědí.

Otázky, které byly předmětem mého zájmu, jsem zpracoval do korelačních tabulek, které jsem následně převedl do korelačního grafu. U první výzkumné otázky, tedy zda koreluje míra

spokojenosti ve vztahu s mírou konzumace online pornografie, jsem použil analytické statistické nástroje programu Excel

2.7 Průběh realizace

Nejprve jsem potřeboval ujasnit systém otázek v dotazníkovém výzkumu. Vytvořil jsem strukturu, která postupuje od obecnějších, sociodemografických otázek ke konkrétnějším. Po sestavení dotazníku jsem jej pomocí nástroje survio.com umístil v období od 1. do 10.5.2019 na sociální síti Facebook a to jednak na svém profilu a dále na specializovaných stránkách, vytvořených pro účely dotazníkových šetření. Z každého odkazu vedl přímý proklik k umístění dotazníku na server survio.com. Zároveň jsem využil svých sociálních kontaktů k dalšímu šíření dotazníku do sociálních bublin mimo běžný dosah mé sociální sítě.

Pro dodržení výzkumné etiky byl dotazník distribuován v rámci sociální sítě pod plným názvem, který nezastíral, jak citlivých témat se mohou v něm obsažené otázky dotýkat. V popisu byl uveden důvod sběru dat. Sběr dat pomocí nástroje survio.com byl zcela anonymní a anonymní bylo i vyhodnocování jednotlivých výsledků. Žádnému z respondentů nebyly sdělovány výsledky, které slouží výhradně pro účely této práce a nebude s nimi autorem nijak dále manipulováno, ani nebudou v budoucnu poskytnuty třetí straně k jakýmkoliv účelům.

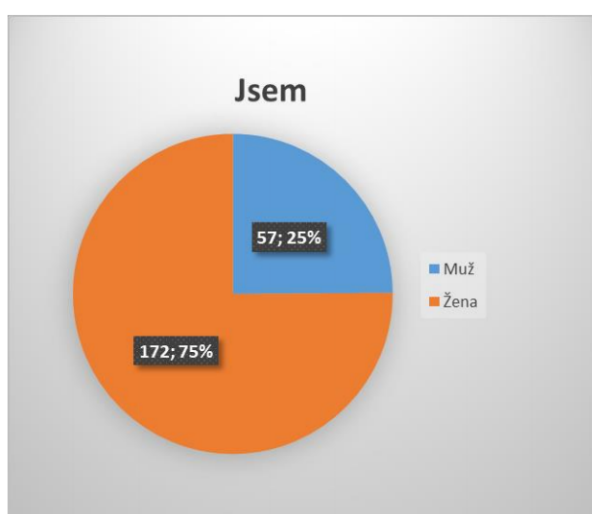
2.8 Výstupy

Výstupy budou pro potřeby obhajoby práce provedeny formou prezentace v programu PowerPoint se stručným výkladem ke stěžejním bodům a závěrům.

2.9 Výsledky

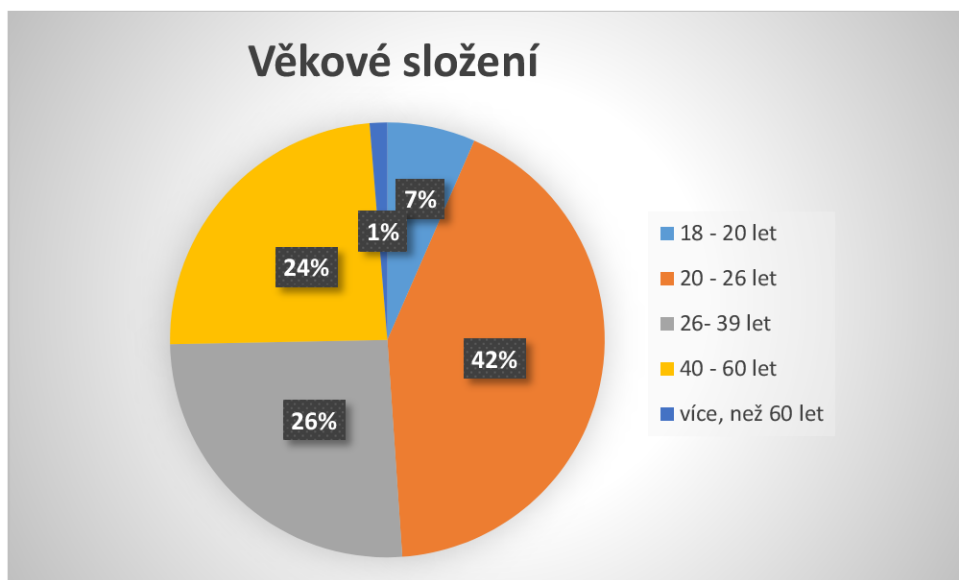
Rozdělení respondentů dle pohlaví:

Z grafu je patrné, že ženských respondentek je trojnásobně víc, než jejich mužských protějšků. Vzhledem k tomu, že v rámci straty šlo o náhodný výběr, lze nastolit otázku, čím je toto rozdělení způsobeno. S ohledem na to, že název výzkumného dotazníku byl v odkazu explicitně uveden, je možné se domnívat, že problematika je bližší ženám v roli partnerky a zároveň by tento výsledek stvrzoval domněnku, se kterou přišli Daneback a Mansson (2013). V souladu s aktualizovanou genderovou rolí ženy ve společnosti dochází u mladší generace k větší otevřenosti v otázkách sexuality a větší ochotě dělit se o své zkušenosti na tomto poli.

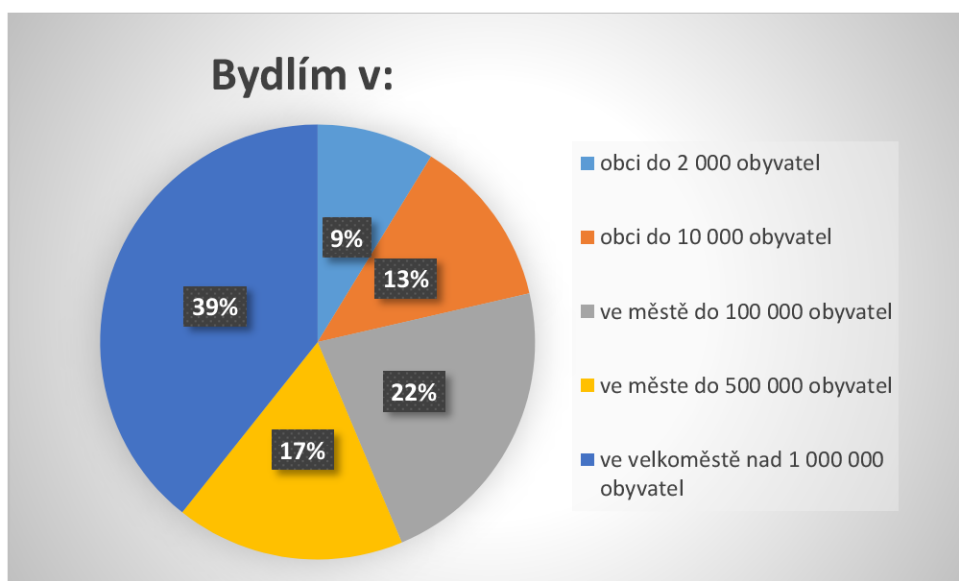
Graf č.1 – Rozdělení respondentů dle pohlaví

S ohledem na výzkumnou formu pomoci sociální sítě není nijak překvapující, že 68% procent respondentů, tedy víc, než dvě třetiny, tvoří mladí lidé ve věkovém rozmezí 20 – 39 let. Na druhou stranu senioři na šedesát let se podílejí pouhým jedním procentem. Statisticky významné je zastoupení vyššího středního věku, tedy respondentů mezi čtyřiceti a šedesáti lety, kteří tvoří téměř čtvrtinu, konkrétně 24% probandů.

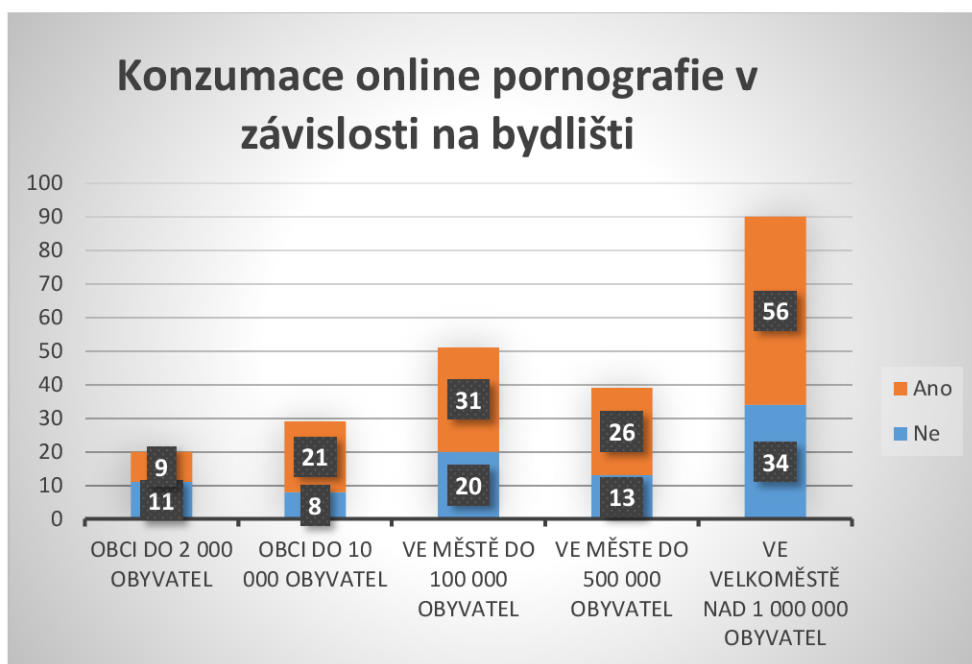
Graf č.2 – Věkové složení respondentů

Respondenti bydlí převážně ve statutárních městech, pouhých 9% má bydliště v malých obcích do 2000 obyvatel. 39% tvoří obyvatelé Prahy. Naprostá většina respondentů, 78%, je obyvateli měst.

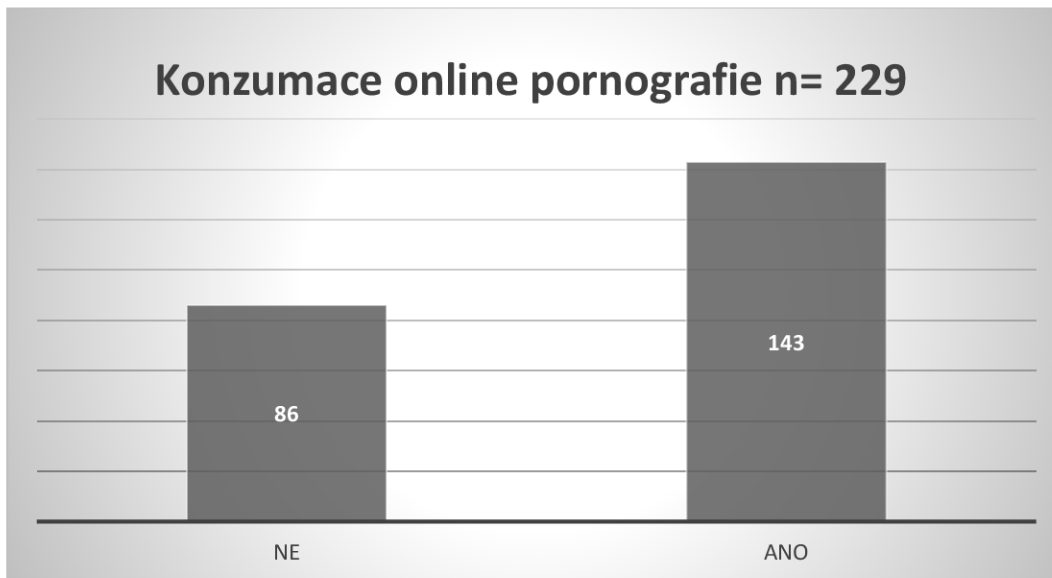
Graf č.3 – Velikost bydliště respondentů

Bez ohledu na velikost bydliště je převládajícím trendem konzumace online pornografie s výjimkou malých obcí do dvou tisíc obyvatel. Markantní jsou tyto výsledky zvláště u statutárních měst s několika sty tisíci obyvateli. Dá se tak říci, že velikost bydliště přímou souvislost s konzumací online pornografie nemá. Ve všech uvedených případech je míra kladných odpovědí na sledování pornografie téměř dvojnásobně větší, než odpověď záporná.

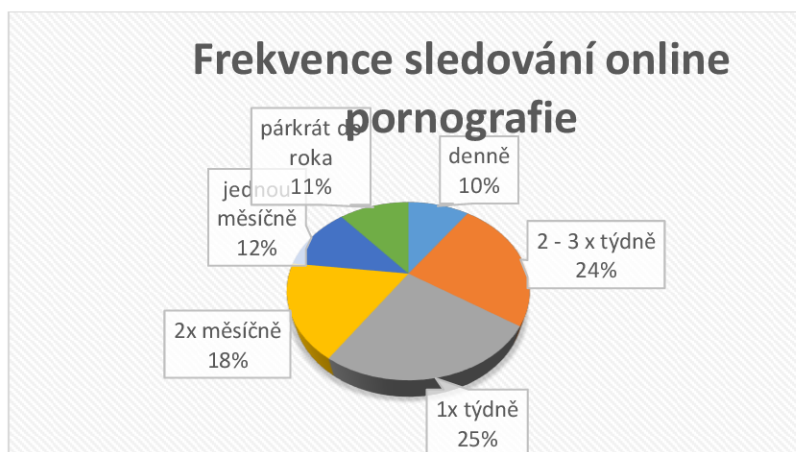
Graf č.4 – Konzumace online pornografie v závislosti na bydlišti

Ne všichni respondenti jsou konzumenty online pornografie. Z původního souboru $n = 229$ jich potvrdilo její sledování sledování 143 účastníků, tedy 62%. V dalších přehledech už pracuji s touto skupinou.

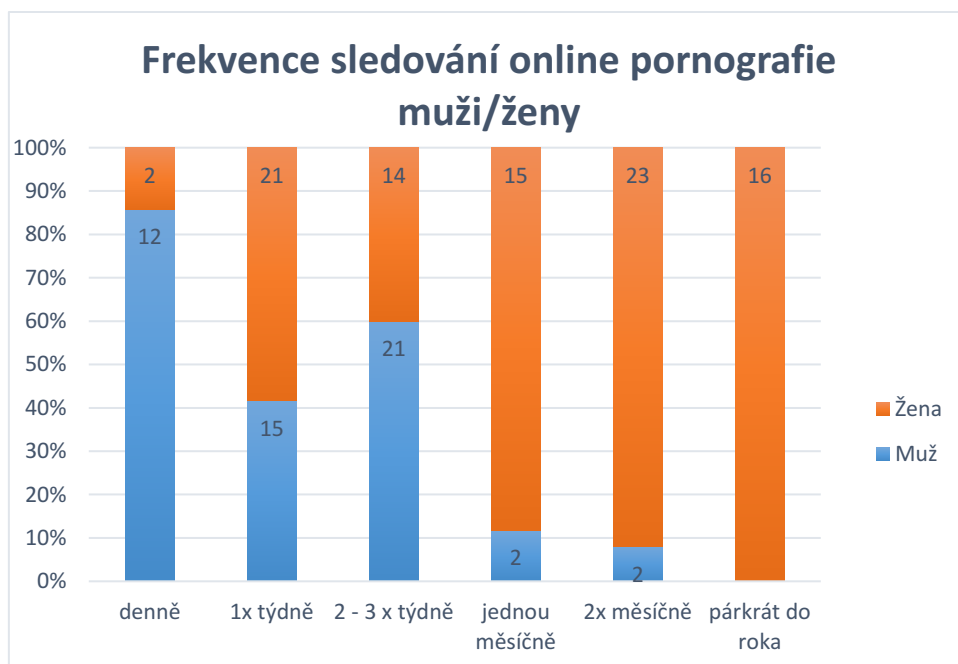
Graf č.5 – Konzumace online pornografie mezi všemi respondenty

Ti z respondentů, kteří sledování online pornografie doznávají, jsou v drtivé většině konzumenty ve frekvenci jednou až třikrát týdně. Jejich podíl činí téměř přesně polovinu, 49%. Denních konzumentů je z mého pohledu relativně velké množství a sice desetina. Přestože, jak jsem již výše uvedl, míra sexuální apetence závisí na mnoha individuálních proměnných, je pro mne osobně toto číslo velké. Blinka (2015) uvádí s odvoláním na studii z roku 2000 jako hranici neúměrně vysoké konzumace pornografie z hlediska času jedenáct a více hodin týdně. Domnívám se, že by stálo za úvahu s ohledem na soudobé výzkumy pokusit se tento údaj aktualizovat. Takto vychází denní míra na 94 minut a myslím si, že únosná mez denní konzumace pornografie bude dnes zřejmě mnohem nižší s ohledem na to, že zajistit si adekvátní obsah již nezabere tolik času, jako před téměř dvaceti lety.

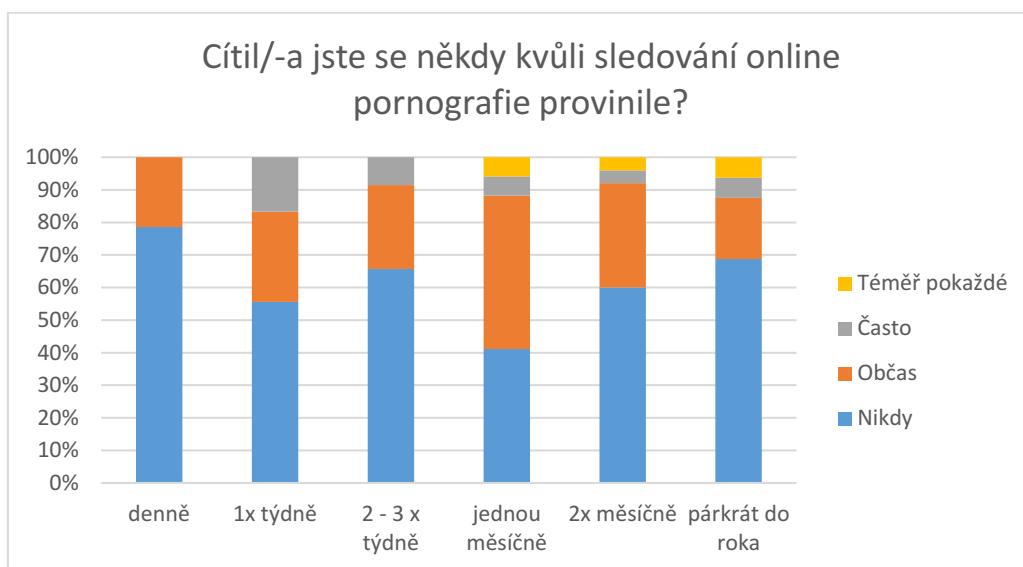
Graf č.6 – Frekvence sledování online pornografie celkem

Z grafu vyplývá, že mužští respondenti jsou sedminásobně častějšími denními konzumenty online pornografie, zatímco její sledování pouze několikrát ročně je výlučně ženskou záležitostí. Na obou extrémních stranách je evidentní genderový rozdíl. Zjevně se tady promítá nejen výše potřeby sexuální stimulace, ale i možnost jejího naplnění. Zatímco pro muže je dostatečně vzrušujícím podnětem vizuální dráždění, ženy vnímají sexualitu komplexněji. Pokud jsou jejich konzumenty pouze příležitostně, dle grafu redy jednou měsíčně a méně, převyšují v těchto případech muže dle uvedených výsledků téměř čtrnáctinásobně.

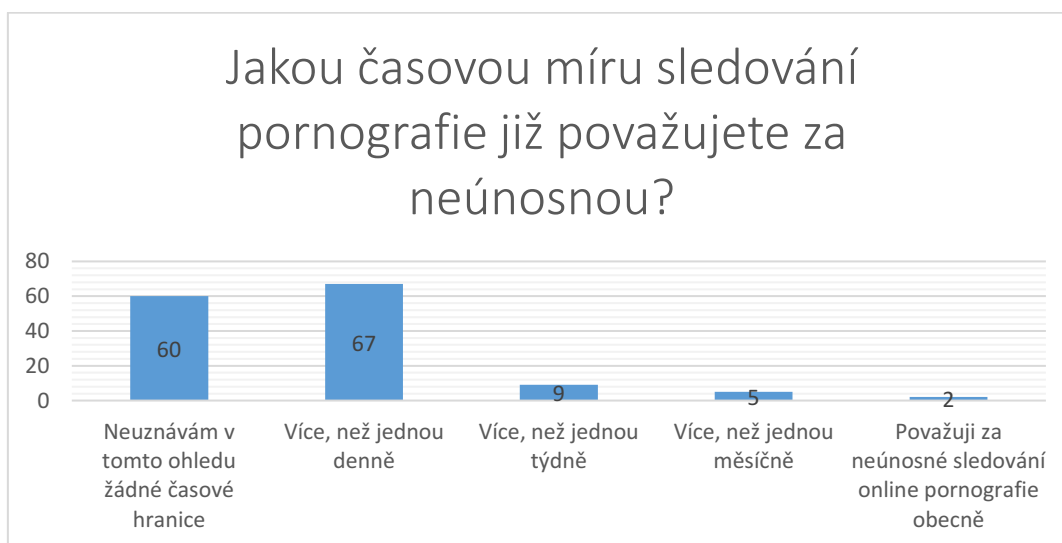
Graf č.7 – Frekvence sledování online pornografie: srovnání muži/ženy

Jak ukazuje následující graf, nastávají v těchto případech rovněž situace, kdy se konzument téměř pokaždé cítí provinile, byť se jedná o jednotky procent. Na druhou stranu výsledky ukazují, že při každodenní konzumaci online pornografie se pouze jeden respondent z pěti cítí občas provinile, téměř 80% jedinců při této frekvenci žádné provinilé pocity nemá. Můžeme se domnívat, že důvodem je pozitivní vztah k online pornografii, její přijetí do svého života jako jeho běžnou, normální součást.

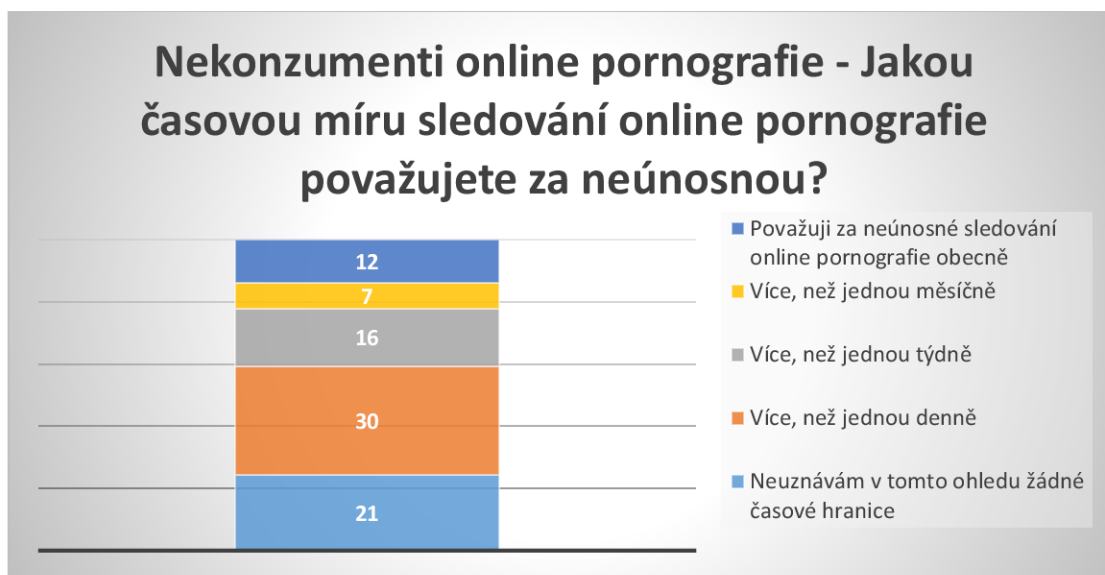
Graf č.8 – Pocity viny při sledování online pornografie

Ti z respondentů, kteří jsou sami konzumenty internetové pornografie, vykazují vysokou toleranci k míře, strávené jejím sledováním. 42% neuznává v tomto ohledu žádnou hranici, markantní je na druhou stranu ztotožnění s názorem na neúměrné množství sledování pornografie častěji, než jednou denně. Tuto responzi uvedlo 46,8% účastníků.

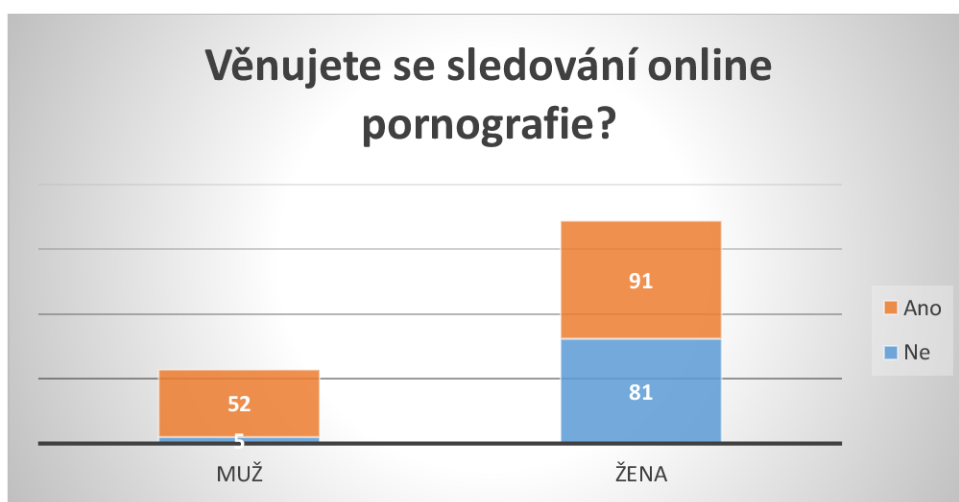
Graf č. 9 – Únosná míra sledování pornografie dle jejích konzumentů

Oproti tomu nekonzumenti online pornografie dle očekávání v signifikantě větší míře, konkrétně ve 14%, považují za neúnosné sledování pornografie obecně. Ani oni však ve 24,4% neuznávají v konzumaci online pornografie žádné hranice. Názorově jsou pak nejbližší k uživatelům, kteří se konzumaci online pornografie věnují přibližně jednou týdně.

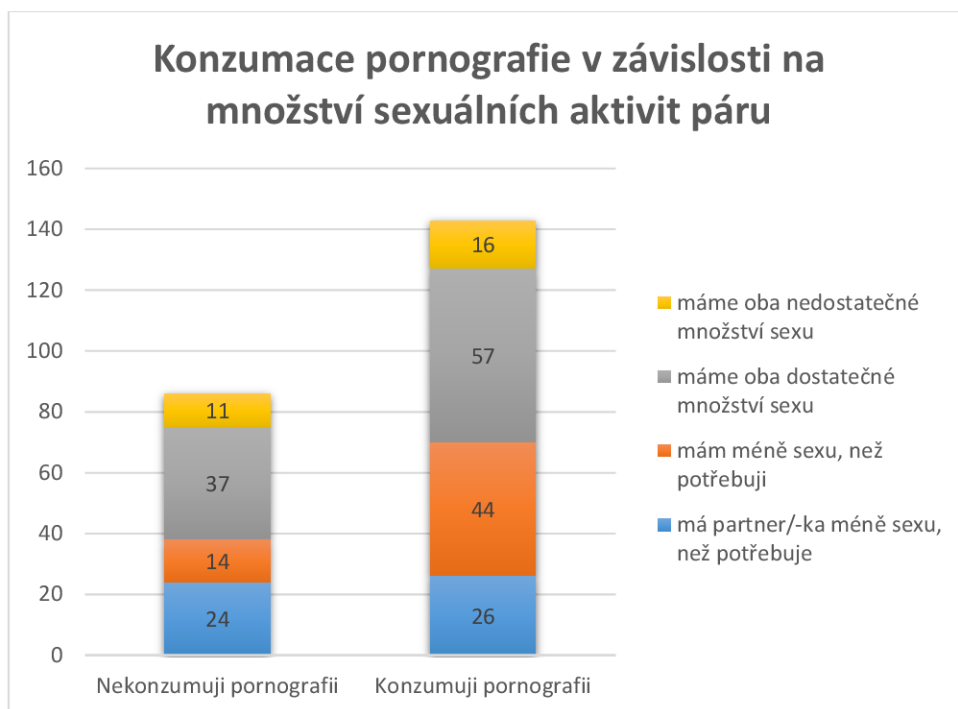
Graf č. 10 – Únosná míra sledování pornografie dle jejích nekonzumentů

Následující graf na výzkumném vzorku ukazuje, že konzumace online pornografie je z velké části mužskou doménou. Přestože je mužských respondentů čtvrtina, deset z jedenácti přiznává sledování online pornografie napříč všemi věkovými kategoriemi, bez ohledu na vzdělání a velikost bydliště. Zatímco u žen je rozdělení na konzumují/nekonzumují přibližně rovnoměrné, kdy 53% respondentek pornografii sleduje a 47% nikoliv, u mužů je s poměrem 91,2% sledujících pornografii versus 8,8% nesledujících rozdíl zřejmý a velmi významný. Z procentuálního srovnání vyplývá, že muži v uvedeném vzorku konzumují online pornografii v 1,7krát větší míře, než jejich ženské protějšky.

Graf č. 11 – Sledování online pornografie z hlediska genderového rozdělení

Dvanáctý graf ukazuje ochotu ke konzumaci online pornografie v závislosti na vnímaném množství sexuální aktivity páru.

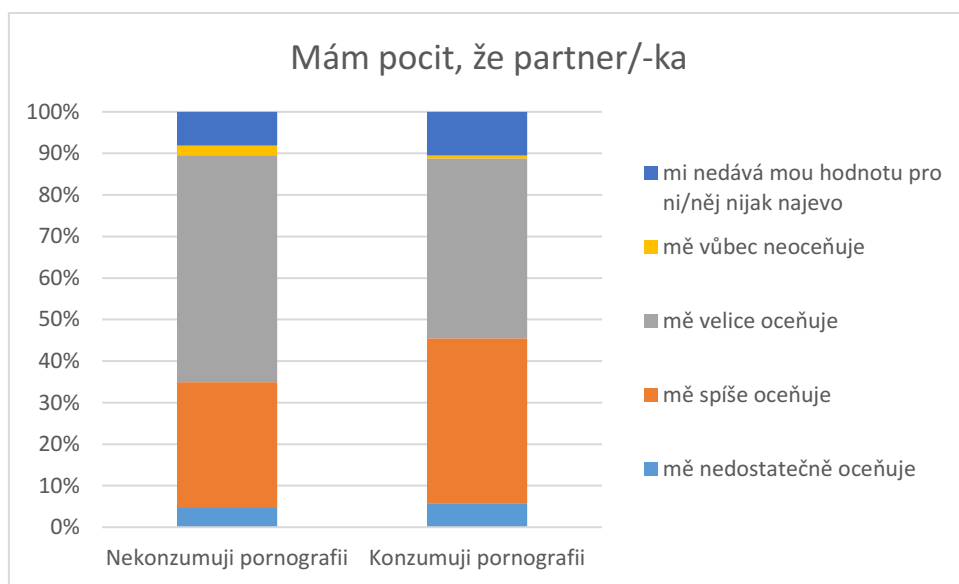
Graf č. 12 - Konzumace pornografie v závislosti na množství sexuálních aktivit páru

Sebraná data bylo nutné pro potřeby kvantitativního výzkumu převést na číselné hodnoty. Jak uvádím výše v metodologii, každá položka u jednotlivých uzavřených otázek proto byla číselně ohodnocena tak, aby subjektivně pozitivnější odpověď nesla vyšší číselné ohodnocení. Pak jsem pomocí Excelu spočítal střední hodnotu, směrodatnou odchylku a pomocí matematického vzorce $= (X_p - \frac{\sum Y_n}{n}) / \frac{\sum Z_n}{n}$, kde X je sloupec a p řádek s prvním číselným údajem tabulky, Y sloupec a n1 řádek s číselným údajem střední hodnoty a Z a n2 sloupec a řádek s číselnou hodnotou směrodatné odchylky. Po výpočtu jsem v pravém dolním rohu řádku aplikoval výpočet na všechny hodnoty p1-229 a výsledné hodnoty takto získaného z-skóre velikostně seřadil. V příložené vzorové tabulce je jako příklad uveden parametr, ukazující jak dle respondentů dokáže partner/-ka uspokojit jejich sexuální potřeby. Nejmenší hodnota z-skóre, -0,25, se váže k hodnotě 3, jež představuje odpověď „Spíše ano“. Samotné výstupní hodnoty bez této další úpravy by nevypovídaly nic o distribuci jednotlivých číselných zastoupení a o rozložení hodnot mezi respondenty. Takto mohu vzít extrémní hodnoty na obou stranách, jejich početní zastoupení a na jejich základě vytvořit relevantní závěry.

Za stěžejní kritéria partnerské spokojenosti jsem vybral následujících pět otázek, které pokrývají jak sexuální aktivity páru, tak koncept přijetí partnerem a ocenění partnerem:

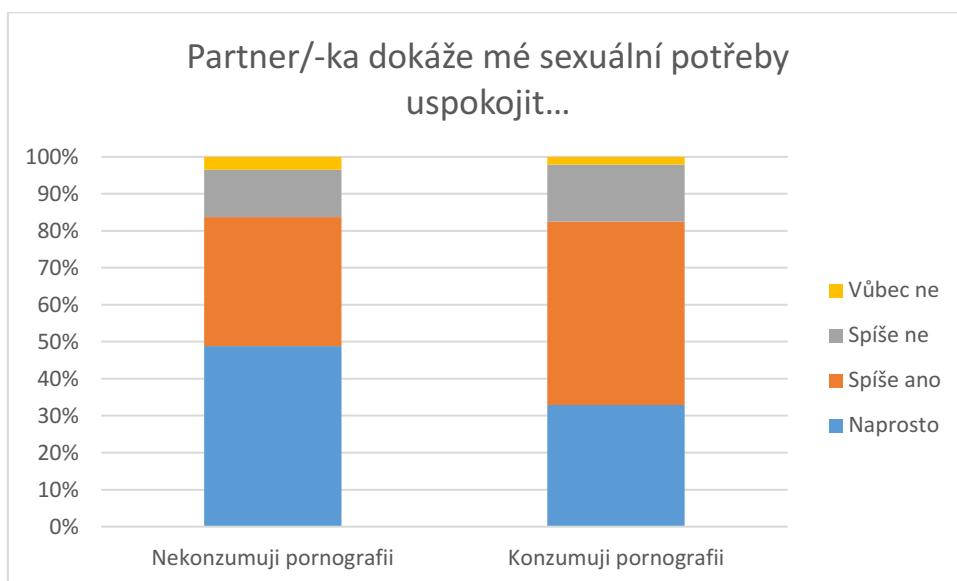
- Nakolik je příjemné hovořit s partnerem o společném sexuálním životě
- Nakolik partner rozumí sexuálním potřebám respondenta
- Nakolik je schopen tyto sexuální potřeby uspokojit
- Zda partner respondenta přijímá takového, jaký je
- Nakolik má respondent pocit, že ho partner/-ka oceňuje

Srovnávací graf ukazuje, že zatímco při nedostatečném ocenění a v případech, kdy nedává partner najevo žádnou hodnotu respondenta, je vliv na konzumaci pornografie zanedbatelný, při vyšší míře ocenění koreluje konzumace pornografie kladně.

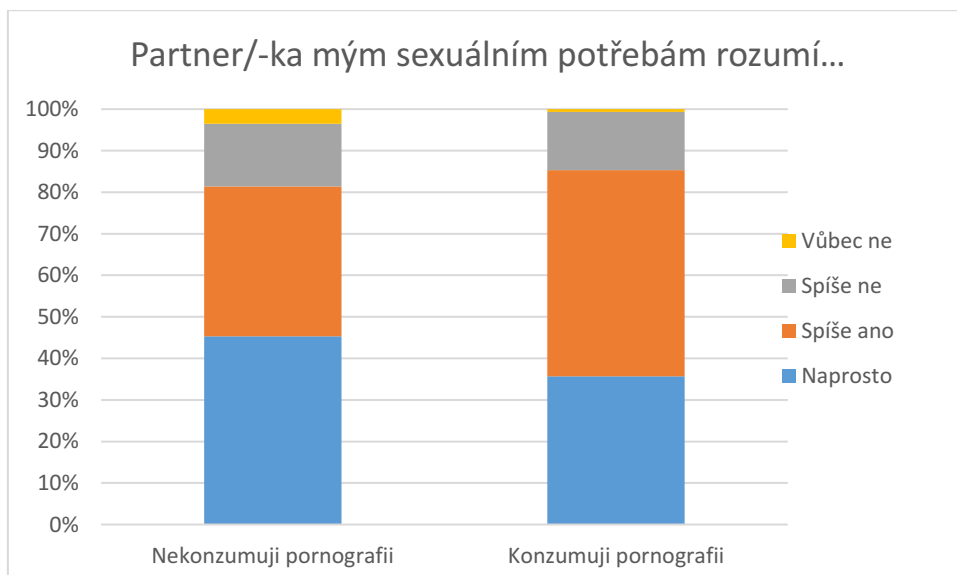
Graf č. 13 – Ocenění partnerem

Pokud partner nedokáže sexuální potřeby respondenta uspokojit, ukazuje graf, že to není důvodem ke konzumaci pornografie. U konzumentů pornografie je však oproti nekonzumentům výrazně vyšší hodnota „spíše ano“.

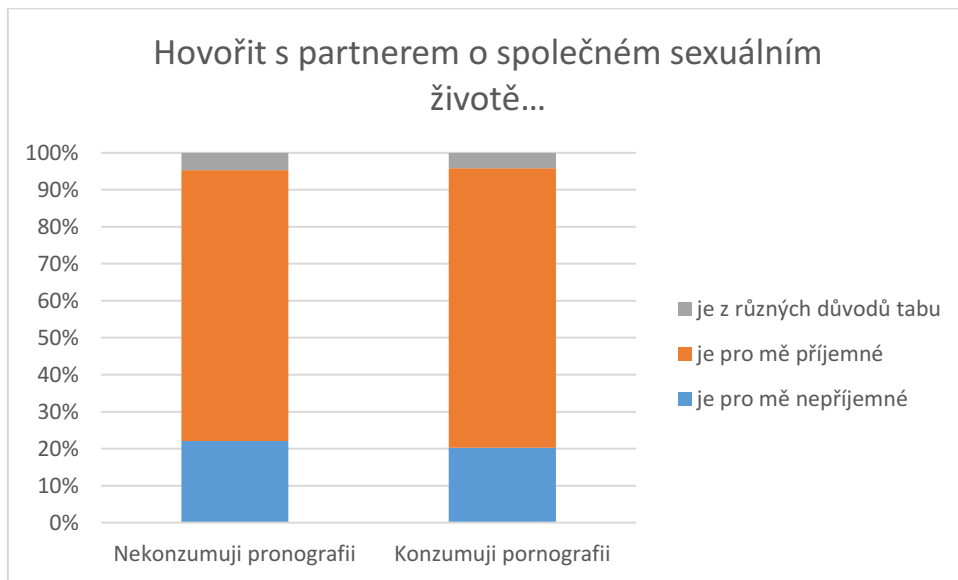
Graf č. 14 – Uspokojení sexuálních potřeb partnerem

Obdobné výsledky předkládá i graf vyjadřující, nakolik protějšek sexuálním potřebám partnera rozumí.

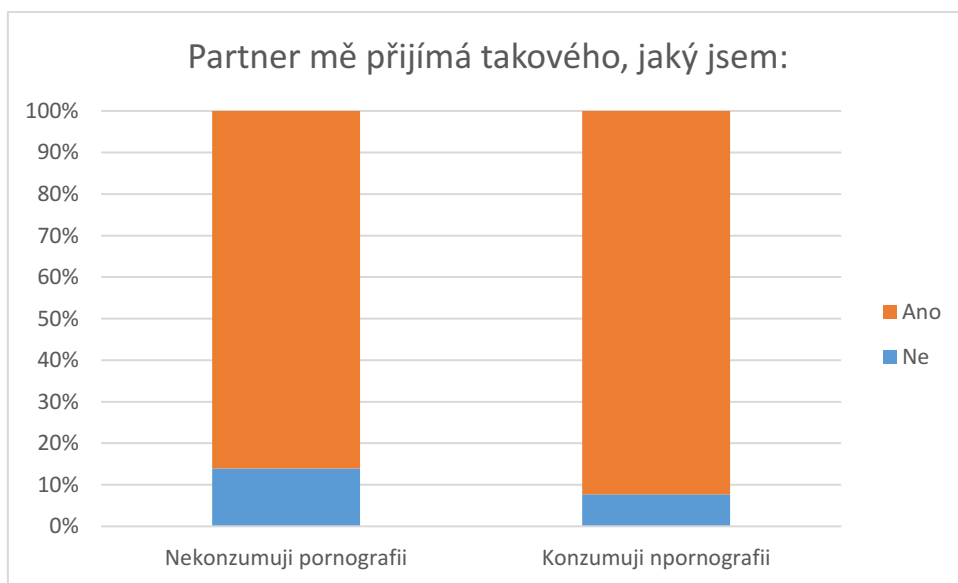
Graf č. 15 – Porozumění sexuálním potřebám partnera

Dialog o společném sexuálním životě je pro respondenty převážně příjemný, zajímavým zjištěním však je, že přesto má přitom jeden respondent z pěti nepříjemné pocity. Na rozhodnutí sledovat online pornografii však tato skutečnost výrazný vliv nemá.

Graf č. 16 – Hovory o společném sexuálním životě

Možnost nepředstírat před partnerem, že jsem někdo lepší a nemuset si na nic hrát je vlastnost, kterou každý ocení. Téměř dvojnásobná míra neakceptování partnera takového, jaký je, je však poněkud paradoxně vykázána u respondentů, kteří se sledování online pornografie nevěnují. Z celkového hlediska však obě skupiny vykazují míru nepřijetí oscilující kolem deseti procent, a proto můžeme i tuto proměnnou vyloučit jako validní při zjišťování míry konzumace pornografie.

Graf č.17 – Přijetí partnerem

Shrnutí:

Otázka první: Koreluje míra spokojenosti ve vztahu s mírou konzumace online pornografie?

U pěti otázek, které jsem vybral jako klíčové pro posouzení míry partnerské spokojenosti, je výrazná kladná korelace v uspokojení sexuálních potřeb partnerem u konzumentů pornografie, rovněž u porozumění sexuálním potřebám partnera. Konzumenti mají rovněž pocit, že je partner v životě spíše oceňuje. U dialogů o společném sexuálním životě a přijetí partnerem korelace není prokázána.

Otázka druhá: Má pohlaví jako proměnná vliv na míru konzumace online pornografie ve vztahu?

Ano, z procentuálního srovnání vyplývá, že muži v uvedeném vzorku konzumují online pornografii v 1,7krát větší míře, než jejich ženské protějšky.

Otázka třetí: Má velikost obce jako proměnná vliv na míru konzumace online pornografie?

Ne, na základě výsledků se dá říci, že velikost obce nemá na konzumaci online pornografie významný vliv. Určitý výkyv u obyvatel obcí do dvou tisíc obyvatel přiřítám nízkému počtu respondentů z těchto lokalit. Domnívám se, že při širším záběru by se i tato hodnota stabilizovala v souladu s ostatními.

DISKUSE:

Výsledky výzkumu ve druhé a třetí otázce ve velké míře potvrzují trend, který ustanovily práce průkopníků tématu, v českém prostředí především s námětově velice příbuznou prací Sýkorové (2017), která prokázala pozitivní korelaci problematické konzumace pornografie a celkové sexuální dysfunkce ženy. Rozdíly spočívají v tom, že ve své práci jsem se nesoustředil na partnera respondenta, nýbrž na jeho osobu samotnou.

Vhodné by proto bylo provést šetření na stejné téma v páru jako dyadický výzkum. Konzumace pornografie v páru může vykazovat pozitivní efekt, jak ukazuje Grov et al. (2011), na což může poukazovat i graf č. 14 o uspokojování sexuálních potřeb partnerem. U konzumentů je hodnota „spíše ano“ velice výrazná oproti respondentům, kteří pornografii nekonzumují. Rozdíl si vysvětluji tím, že konzument pornografie je otevřenější v sexuální komunikaci a nemá v této oblasti myšlenkové a slovní bariéry. Podobnou souvislost naznačuje i graf č. 15, ukazující u protějšku míru porozumění sexuálním potřebám partnera.

Partnerský soulad v oblasti konzumace pornografie je tak podle mne do jisté míry podmíněn celkovou ochotou ke komunikaci ve vztahu. Korelaci partnerské spokojenosti a konzumace pornografie bych uplatnil v párové terapii. Nevidím tam jen negativní potenciál pornografie, ale především její pozitivní využití. Willoughby, Carroll, Busby, & Brown, (2016) uvádějí, že snížená vzájemná pozitivní komunikace, mužova vztahová agrese a ženina snížená pohlavní touha predikují nesoulad v užívání pornografie. Graf číslo 12 ukazuje, že zatímco v případě, kdy se respondent domnívá, že má partner/-ka méně sexu, než potřebuje, je procentuální hodnota vlastní konzumace 18,1%, zatímco odmítnutí online pornografii sledovat je v tomto případě 30%. Dá se vyvodit, že vnímaná nespokojenost partnera/-ky se společným sexuálním životem se negativně promítá do ochoty sám/sama konzumovat online pornografii. V případě, že je respondent s mírou společné sexuální aktivity nespokojen sám, nevede to ke sledování online pornografie v 16,2% případů, zatímco sklony pornografii konzumovat připouští v tomto případě 30,7% respondentů, tedy 1,9krát tolik.

Výsledky potvrzují zahraniční studie a dokládají korelaci konzumace pornografie a vztahové spokojenosti, jako přínos vidím aktuální zpracování pro lokální demografické poměry. Velice výrazným faktorem, ovlivňujícím veškeré současné dění a tedy i mezilidské vztahy a sexualitu je celosvětová pandemie onemocnění COVID-19, způsobené virem SARS-CoV-2. V situaci, kdy jsou lidé nuceni během lockdownu diametrálně měnit dosavadní zvyklosti, je namístě aktualizovat roli snížené intimity v partnerském soužití a

iniciovat další výzkumy v oblasti konzumace pornografie a jejího aktuálního vlivu na partnerskou spokojenost.

Pokud bych dnes zpracovával dané téma znovu, snažil bych se získat podstatně větší výzkumný vzorek ke snížení statistické chyby. Pro daný účel by byl také vhodnější stratifikovaný náhodný výběr probandů, neboť při samovýběru mohlo dojít k jisté míře zkreslení na základě sebezařazení do dotazníkového šetření. Využil bych jiné typy otázek, které by mohly míru partnerské spokojenosti více konkretizovat. Využil bych také speciální výzkumné nástroje pro danou oblast a výsledky bych se pokusil zpracovat ve speciálním statistickém programu typu STATISTIKA, případně GraphPad Prism. V tomto případě bych musel rozvinout i své schopnosti s těmito programy pracovat.

Rovněž mne napadlo soustředit se na několik desítek párů, u kterých je vztahová spokojenost na nízké úrovni a požádat je o možnost provést longitudiální studii, která by ukázala směr, kterým by se případně míra konzumace pornografie vychýlila, případně zůstala nezměněna.

SEZNAM LITERATURY:

1. Alter, A. L. (2018) *Neodolatelné: vzestup návykových technologií a byznys se závislostí*. Brno: Host.
2. Barnes, B. Jr. (2017) *Exploring the Relationships Between Pornography Consumption, Relationship Satisfaction, Relationship Beliefs, and Masculinity*. (Disertační práce) Dostupné z https://digitalcommons.pcom.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1423&context=psychology_dissertations
3. Blinka, L. (2015) *Online závislosti: jednání jako droga? : online hry, sex a sociální sítě : diagnostika závislosti na internetu : prevence a léčba*. Praha: Grada.
4. Carroll, J. S., Padilla-Walker, L. M., Nelson, L. J., Olson, C. D., McNamara Barry, C., & Madsen, S. D. (2008). Generation XXX [Online]. *Journal Of Adolescent Research*, 23(1), 6-30. <https://doi.org/10.1177/0743558407306348>
5. Coleman, E. (1992). *Is your patient suffering from compulsive sexual behavior?* *Psychiatric Annals*, 22(6), 320-325.
6. Cooper, A. L. (1998). Sexuality and the Internet: Surfing into the New Millennium [Online]. *Cyberpsychology & Behavior*, 1(2), 187-193. <https://doi.org/10.1089/cpb.1998.1.187>
7. Daneback, K., Månsson, S. A. (2013). *Sexuality and the internet: A collection of papers 2003–2013*. Malmö: Malmö University
8. Doidge, N. (2012) *Váš mozek se dokáže změnit*. Brno: CPress.
9. Goodman, A. (1993). Diagnosis and treatment of sexual addiction. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 19(3), 225-251.
10. Grov, C., Gillespie, B. J., Royce, T., & Lever, J. (2011). Perceived Consequences of Casual Online Sexual Activities on Heterosexual Relationships: A U.S. Online Survey [Online]. *Archives Of Sexual Behavior*, 40(2), 429-439. <https://doi.org/10.1007/s10508-010-9598-z>
11. Kenrick, D. T., Gutierres, S. E., & Goldberg, L. L. (1989). Influence of popular erotica on judgments of strangers and mates [Online]. *Journal Of Experimental Social Psychology*, 25(2), 159-167. [https://doi.org/10.1016/0022-1031\(89\)90010-3](https://doi.org/10.1016/0022-1031(89)90010-3)
12. Manning, J. C. (2006). The Impact of Internet Pornography on Marriage and the Family: A Review of the Research [Online]. *Sexual Addiction & Compulsivity*, 13(2-3), 131-165. <https://doi.org/10.1080/10720160600870711>

13. MKN-10: mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů : desátá revize : obsahová aktualizace k 1.1.2018. (2018). Praha: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR.
14. Nešpor, K. (2018) *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. Praha: Portál.
15. Spitzer, M. (2014) *Digitální demence: jak připravujeme sami sebe a naše děti o rozum*. Brno: Host.
16. Spitzer, M. (2016) *Kybernemoc!: jak nám digitalizovaný život ničí zdraví*. Brno: Host – vydavatelství.
17. Surti, K., Langeslag, S. J. E., & Hayward, L. E. (2019). Perceived ability to regulate love [Online]. *Plos One*, 14(5). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0216523>
18. Sýkorová, L. (2017) *Vztah mezi užíváním pornografie partnerem a sexualitou partnerky* (Bakalářská práce) Dostupné z <https://library.upol.cz/i2/i2.entry.cls?ictx=upol&plang=cs&pretty=csg&repo=upolrepo&key=92786625123>
19. Ševčíková, A. (2014) *Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu*. Praha: Grada.
20. Vondráčková, & P. Vacek, J. (2015) Závislosti na procesech. In Kalina, K. et al., *Klinická adiktologie* (s. 513 – 522). Praha: Grada Publishing
21. Weaver, J. B., Masland, J. L., & Zillmann, D. (2016). Effect of Erotica on Young Men's Aesthetic Perception of Their Female Sexual Partners [Online]. *Perceptual And Motor Skills*, 58(3), 929-930. <https://doi.org/10.2466/pms.1984.58.3.929>
22. Wells, D. (2020). Characteristics of Addiction to Porn [Online]. In *Vision Psychology Brisbane*. Brisbane. Retrieved from <https://www.visionpsychology.com/characteristics-of-addiction-porn/>
23. Willoughby, B. J., Carroll, J. S., Busby, D. M., & Brown, C. C. (2016). Differences in Pornography Use Among Couples: Associations with Satisfaction, Stability, and Relationship Processes [Online]. *Archives Of Sexual Behavior*, 45(1), 145-158. <https://doi.org/10.1007/s10508-015-0562-9>
24. Zimbardo, P. G., Coulombe, N. (2017) *Odpojený muž: jak technologie připravuje muže o mužství a co s tím*. Praha: Grada Publishing.

SEZNAM GRAFŮ:

- Graf č.1 – Rozdělení respondentů dle pohlaví
- Graf č.2 – Věkové složení respondentů
- Graf č.3 – Velikost bydliště respondentů
- Graf č.4 – Konzumace online pornografie v závislosti na bydlišti
- Graf č.5 – Konzumace online pornografie mezi všemi respondenty
- Graf č.6 – Frekvence sledování online pornografie celkem
- Graf č.7 – Frekvence sledování online pornografie: srovnání muži/ženy
- Graf č.8 – Pocity viny při sledování online pornografie
- Graf č. 9 – Únosná míra sledování pornografie dle jejích konzumentů
- Graf č. 10 – Únosná míra sledování pornografie dle jejích nekonzumentů
- Graf č. 11 – Sledování online pornografie z hlediska genderového rozdělení
- Graf č. 12 - Konzumace pornografie v závislosti na množství sexuálních aktivit páru
- Graf č. 13 – Ocenění partnerem
- Graf č. 14 – Uspokojení sexuálních potřeb partnerem
- Graf č. 15 – Porozumění sexuálním potřebám partnera
- Graf č. 16 – Hovory o společném sexuálním životě
- Graf č.17 – Přijetí partnerem